

ПЕРЕДМОВА

В історії кожного народу є періоди, коли перед ним постають доленосні завдання, від вирішення яких залежить його подальший розвиток та існування. Саме такі періоди стають надзвичайно актуальними і важливими для висвітлення історичних фактів. Після розпаду СРСР, коли Україна стала незалежною, стан військової безпеки нашої держави привернув увагу вітчизняних дослідників різних галузей науки, зокрема військових істориків.

До активізації наукових досліджень у цьому напрямі спонукають і нові глобальні загрози: міжнародний тероризм, неконтрольоване розповсюдження ядерної зброї та зброї масового ураження, військові конфлікти внаслідок національного, етнічного та релігійного протистояння, загострення боротьби за енергетичні ресурси тощо. Політичне та дипломатичне врегулювання конфліктів, підсилене військовою складовою, наочно підтверджує ефективність таких дій у міжнародних відносинах. Саме тому посилюються міжнародні втручання у зони військово-політичних конфліктів миротворчих сил ООН та НАТО за мандатом РБ ООН.

Проблема військової безпеки на пострадянському просторі стала темою наукового дослідження військового історика, полковника запасу, кандидата історичних наук Б. С. Левика, провідного наукового співробітника Національного університету «Львівська політехніка». Цій роботі присвячено 20 років. Автор запропонував читачеві військово-історичні факти та хронологічно-проблемні виклади за останні два десятиліття. Робота містить аналітичні та певною мірою проблемні матеріали.

Не можна стверджувати, що робота присвячена невідомим сторінкам військової історії, але вона стала першим результатом комплексного, тривалого і детального дослідження. Автор об'єктивно відтворив історичні події, які своєю актуальністю привертають увагу до сучасного стану системи військової безпеки. У праці викладено процес державного забезпечення сфери військової безпеки і оборони, її трансформації та модернізації у 1991–2011 рр. на пострадянському просторі.

Запропонована робота є не суто науковою монографією, написаною сухим академічним стилем, – вона містить доступні для широкого кола читачів матеріали військово-історичного аналізу.

Аналізуючи історію пострадянських республік, автор систематизує їхню військову стратегію, маючи на меті пошук історичних закономірностей. Для доведення своїх висновків дослідник посилається на переконливі факти: архівні документи, пострадянські наукові дослідження у різних сферах науки (історії, політології, соціології, філософії, юриспруденції), конституції, закони, нормативно-правові акти, підкріплює аналіз фактичними доступними даними, зокрема нещодавно відкритими, про сучасний стан національних збройних сил країн колишніх республік СРСР, що не викликає сумнівів щодо їхньої достовірності.

Хронологічно-проблемна конструкція роботи допомагає визначити упущені історичні вигоди, зазначити помилки керівників держав та політиків у забезпеченні

військової безпеки, вади і недоліки концептуально-доктринальних документів, які визначають стратегічну складову національної безпеки. Автор особливо підкреслив роль президентів, парламентів та урядів у цьому процесі. Спростовано переконливість декларативного нейтралітету та позаблоковості без належного світового визнання цього статусу.

У монографії зібрано і репрезентовано обширний фактичний матеріал, значну частину якого вперше введено до наукового обігу. Для всебічного висвітлення теми залучено важливі документальні та історіографічні матеріали багатьма мовами.

Наукова праця ґрунтується на засадах концепції військової історичної науки, в якій узагальнено військову стратегію колишніх радянських республік, особливу увагу звернуто на Українську незалежну державу.

Монографія буде корисною не тільки для військових істориків-науковців, але й для викладачів історії, політологів, курсантів, студентів, учнів, а також усіх, хто цікавиться оборонною безпекою пострадянських держав, питаннями, готовності збройних сил до захисту національної незалежної держави.

Ми повинні якнайглибше пізнати історію військової боротьби за єдність і державність українського народу. Маємо засвоїти трагічні уроки минулого, пам'ятаючи, що наріжним каменем розбудови української держави нині, як і в минулі століття, є передусім єдність нації і надійний захист від прихованої, а часом і відвертої агресії. За помилки розплачуватись доведеться надто дорогою ціною, як це вже було у нашій історії.

*Леонтій Євгенович Дециньський,
доктор історичних наук,
професор Національного університету «Львівська політехніка»,
академік ВО України,
заслужений діяч науки і техніки України*